

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Vuorinen, Raimo; Kettunen, Jaana

Title: Kansainvälinen tilannekatsaus COVID-19 pandemian vaikutuksista ohjaukseen

Year: 2021

Version: Published version

Copyright: © Kirjoittajat, 2021

Rights: CC BY 4.0

Rights url: <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Please cite the original version:

Vuorinen, R., & Kettunen, J. (2021). Kansainvälinen tilannekatsaus COVID-19 pandemian vaikutuksista ohjaukseen. *Ajankohtaista elinikäisestä ohjauksesta*, 2021(18), 18-19.
<https://peda.net/hankkeet/elotori/ajankohtaiskatsaus/nro18/8>

Kansainvälinen tilannekatsaus COVID-19 pandemian vaikutuksista ohjaukseen

Keväällä 202 levinneen Covid-19 pandemian vaikutukset ihmisten elämään ja työmarkkinoihin korostivat uudella tavalla myös ohjauksen merkitystä yksilöille, perheille sekä yhteiskunnalle. Monessa maassa liikkumista ja ihmisten kokoontumisia koskeneet rajoitukset, siirtyminen etätyöskentelyyn sekä lomautukset lisäsivät äkisti kysyntää ohjaukselle.

Huhtikuussa 2020 käynnistettiin kansainvälisten organisaatioiden (Euroopan komission, EU:n ammatillisen koulutuksen kehittämiskeskus Cedefop, Euroopan koulutussäätiö ETF, OECD, ILO, UNESCO ja ohjausalan toimintapolitiikan kansainvälinen verkosto ICCDPP) toimesta selvitys, jonka tavoitteena oli koota tietoa pandemian vaikutuksista ohjauksen kansallisiin linjauksiin, rahoitukseen tai käytännön järjestämiseen. Koulutuksen tutkimuslaitos osallistui hankkeen suunnitteluun, aineiston analyysiin ja raportointiin.

Aineiston keruu toteutettiin verkkokyselynä kesä-elokuussa 2020. Osallistumiskutsu lähetettiin ohjauksen järjestämisestä vastaaville päättäjille, ohjauksen järjestäjille sekä alan järjestöille. Kyselyyn vastasi 963 henkilöä 93 eri maasta. Vastaajat edustivat pääasiassa julkisin varoin toteutettuja opetus- ja työhallinnon ohjauspalveluiden toimijoita. Tulokset antavat kansainvälisen tilannekatsauksen pandemian vaikutuksesta ohjauksen järjestelyihin. Osallistuneet maat voivat halutessaan hyödyntää tuloksia suunnitellessaan pandemian jälkeisiä ohjauspalveluita.

Tulosten mukaan 40 % vastaajista ilmoitti, että päättäjät olivat kiinnittäneet huomiota ohjauksen asemaan pandemian johdosta käynnistetyissä kansallisissa toimenpiteissä, mutta samanaikaisesti 40 % mukaan pandemia ei ollut lisännyt ohjauksen painoarvoa. Yleisimmät kansalliset toimenpiteet koskivat etäohjauksen lisäämistä osana etäopetukseen siirtymistä. Etäohjaukseen siirtymisellä pyrittiin palvelujen saatavuuden varmistamiseen. Kokonaisuutena vastaajien mielestä oli vielä liian aikaista tehdä kattavia arvioita mahdollisista pysyvistä muutoksista ohjauksen järjestämiseen

Vastaajat ilmoittivat, että pandemian myötä eri hallinnonalojen ja palveluntuottajien keskinäisen yhteistyön tiivistäminen on noussut entistä tärkeämmäksi. Näytti kuitenkin siltä, että yhteistyötä tehtiin enemmän palveluntuottajien kesken kuin ohjauksesta vastaavien ministeriöiden kesken. Ohjaajat jakoivat kokemuksiaan ja hyviksi havaitsemiaan käytäntöjä keskinäisissä verkostoissa. Lisäksi mainittiin esimerkkejä uusista monialaisista yhteistyöverkostoista.

Käytännössä lähes kaikissa maissa oli vastausajankohtana siirrytty pääasiassa etäohjaukseen. Vastaajien mukaan palvelujen taso pystyttiin suurimmaksi osaksi säilyttämään entisellään lukuun ottamatta intensiivistä henkilökohtaista ohjausta. Erilaisten verkkotyövälineiden rinnalla puhelin mainittiin tarkoituksenmukaiseksi viestintäkanavaksi erityisesti sellaisissa tilanteissa, joissa asiakkailla oli rajalliset mahdollisuudet päästä verkkoon tai vaikeuksia tekstiin perustuvassa vuorovaikutuksessa. Kokonaisuudessaan ohjaajat suhtautuivat myönteisesti teknologian hyödyntämiseen etäohjauksessa. *Suuri osa ohjaajista ilmaisi halukkuuden hyödyntää teknologiaa aikaisempaa laajemmin myös pandemian jälkeen.* Samaan aikaan he ilmaisivat tarvitsevansa lisää tukea ja koulutusta *toimiakseen ammatillisesti uusissa teknologisissa ympäristöissä.*

Tulosten mukaan ohjauksen kysyntä kasvoi kaikkialla pandemian ensimmäisten viikkojen aikana. Vastaajien mukaan kansalaiset toivoivat enemmän ajantasaisempaa työmarkkinoita ja täydennyskoulutusta koskevaa tietoa sekä työnhakutaitojen päivittämistä. Työmarkkinoiden epävarmuus näytti lisänneen psykososiaalisen tuen tarvetta esimerkiksi opintojaan päättävien opiskelijoiden, lomautettujen määräaikaisten tai matalan koulutustason työntekijöiden parissa. Asiakkaat kokivat etäohjauksen lisääntyneen tarjonnan ja teknologian käytön positiivisina asioina. Toisaalta pandemia rajasi ohjauksen saatavuutta, esimerkiksi pienten ja keskisuurten yritysten työntekijöiden, pienyritysten, ikääntyneiden, haja-asutusalueiden edustajien tai erityistä tukea tarvitsevien asiakasryhmien osalta.

Vastaajien mukaan ohjaukseen tulisi kiinnittää enemmän huomiota pandemian jälkeisissä kansallisissa strategioissa. Ministeriöiden keskinäistä yhteistyötä tulisi tiivistää etenkin teknologian soveltamisessa ja henkilöstön osaamisen kehittämisessä. Monialaiset peruspalvelut tulisi olla kattavasti saatavilla verkossa tai paikallisissa palvelupisteissä

joko henkilökohtaisina tai ryhmien käytössä olevina työmuotoina. Puhelinpalvelut kannattaa säilyttää osana tätä kokonaisuutta. Eri oppilaitosmuotojen opetussuunnitelmiin sisältyvän ohjauksen merkitystä korostettiin. Työhön tutustuminen tai työharjoittelu tarjoavat opiskelijoille ensi käden kokemuksia työmarkkinoista. Tämän lisäksi kansallisesti tulee kehittää reaaliaikaisen työmarkkinatiedon parempaa saatavuutta sekä työnantajien, koulutuksen järjestäjien, ohjausalan ammattilaisten ja opiskelijoiden käyttöön.

Pandemian myötä moni aikuinen on vaihtamassa alaa tai hakeutumassa uudelleen koulutukseen. Uudelleen kouluttautumiseen saattaa myös sisältyä henkilökohtaisia taloudellisia riskejä. Tätä kautta ohjaus tulee integroida tehokkaammin aiemman hankitun osaamisen kartoittamiseen sekä henkilökohtaisten kehittämissuunnitelmien laadintaan ja etenemisen seurantaan.

Kokonaisuutena tämän selvityksen suunnittelu ja toteuttaminen kuvaavat mukana olleiden kansainvälisten organisaatioiden viime vuosien aikana vahvistunutta yhteistä intressiä elinikäisen ohjauksen kehittämiseen. Organisaatiot ovat jo jakaneet kokemuksia eri tavoista toteuttaa ohjausta tai siitä, miten ohjaus on integroitavissa koulutus- ja työvoimapolitiikkaan. Uutena työmuotona ovat tämän tyyppiset yhteiset selvitykset tai aloitteet ohjauksen tehostamiseksi kansallisella tasolla.

Kirjoittajat:

Raimo Vuorinen, Projektipäällikkö, Koulutuksen tutkimuslaitos
raimo.vuorinen@jyu.fi

Jaana Kettunen, Varajohtaja, Koulutuksen tutkimuslaitos
jaana.h.kettunen@jyu.fi

Lisätietoa:

Raportti ”[Career guidance policy and practice in the pandemic. Results of a joint international survey](https://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/4193)” on luettavissa Cedefopin verkkosivuilta: <https://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/4193>

[Edellinen](#) | [Seuraava](#) | [Palaajien palautus](#)

Ajankohtaista elinikäisestä ohjauksesta nro 18, helmikuu 2021

<https://peda.net/hankkeet/elotori/ajankohtaiskatsaus18>